

Aan de gemeenteraad

Domein	:	Ons kenmerk	:	D679883
Team	:	Zaaknummer	:	Z23 140653
Contactpersoon	:	Uw brief van	:	
		Uw kenmerk	:	
Bijlage(n)	:	Verzenddatum	:	10 oktober 2023

Onderwerp : Raadsinformatiebrief Jaarverslag ARK Castricum 2022

Geachte raad,

Wij sturen u hierbij ter informatie het jaarverslag 2022 van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit Castricum, de voormalige welstandscommissie. Het jaarverslag is ook in te zien via de volgende link: <https://mnh.nh-websites.nl/jaarverslagen/castricum-2022/>

Op grond van de Woningwet artikel 12c leggen burgemeester en wethouders eenmaal per jaar ter informatie aan de gemeenteraad een jaarverslag voor van de ARK. Voor de BUCH-gemeenten wordt de ARK ingevuld door de stichting MOOI Noord-Holland. In deze begeleidende brief gaan wij in op welke wijze wij omgaan met de aanbevelingen die opgenomen zijn in het jaarverslag.

De adviezen van de commissie Castricum aan het college zijn gedurende 2022 alle overgenomen. De Adviescommissie voor Ruimtelijke Kwaliteit Castricum doet – vanuit haar ervaringen en inzichten – onderstaande aanbevelingen (*het antwoord van het college is cursief toegevoegd*):

- In het nieuwe gemeentelijke instrumentarium en met name in de omgevingsvisie en het omgevingsplan worden nieuwe kaders, doelen en regels ontwikkeld. Uw commissieleden – onze adviseurs – worden graag betrokken bij de ontwikkeling van deze kaders. We hebben inmiddels ruime ervaring opgedaan bij het ontwikkelen van nieuwe minder gedetailleerde en op maatschappelijke doelen en rendement gebaseerde kaders. Deze knowhow stellen we graag ter beschikking. *Het college maakt graag gebruik van deze kennis van zaken tijdens de advisering door de ARK.*
- De beoordeling van de bebouwing zou altijd integraal met de onbebouwde omgeving dienen plaats te vinden om zo opgaven op het gebied van water, bodem en biodiversiteit direct mee te kunnen nemen. *Het college maakt graag gebruik van de kennis van zaken betreffende genoemde onderwerpen tijdens de advisering door de ARK.*
- In het omgevingsplan zullen oude kaders, zoals beeldkwaliteitsplannen meegenomen worden. Deze beleidskaders dienen dan wel door de Raad vastgesteld te zijn als beoordelingskaders voor de ARK. *Deze constatering/aanbeveling is bekend bij het college, de betreffende beleidskaders zullen bij de omgevingsplan(nen) worden aangeboden aan de raad ter besluitvorming.*

- Warmtepompen horen intussen bij nieuwe woningen en kleine windmolens kunnen worden aangevraagd als energievoorziening. Ze kunnen grote impact hebben op de omgevingskwaliteit. De commissie mist richtlijnen en zou graag zien dat de gemeente beoordelingskaders opstelt om dergelijke installaties goed te kunnen beoordelen. *Vooralsnog wordt er geen nieuw beleid opgesteld voor het plaatsen van warmtepompen en kleine windmolens. Het college ziet graag voorbeelden/referenties hoe andere gemeentes, waar dergelijk beleid is opgesteld, daar mee werken.*
- Op veel plekken wordt gezocht naar verdichting, hetgeen voorstelbaar is. Dit moet echter wel gepaard gaan met een goede inrichting openbare ruimte om de leefkwaliteit te waarborgen. *Het college deelt deze mening en waardeert de inzet van de commissie om haar bijdrage in het gezamenlijke doel om de leefbaarheid te waarborgen.*
- Bovendien zien wij dat er belangrijke aspecten kunnen meeliften bij de advisering. Een belangrijke factor voor ruimtelijke kwaliteit is de toekomstwaarde. Het belang hiervan zal de komende jaren uiting krijgen in een grotere aandacht voor duurzaamheid, biodiversiteit, klimaatadaptatie, natuur inclusief bouwen, respect voor landschap, water en bodem, en op het sociale vlak toename van de aandacht voor participatie en kansengelijkheid. Het zijn onderwerpen die onze adviseurs zich als specialisten eigen maken om als vanzelfsprekend bij de advisering te betrekken. *Het college maakt graag gebruik van deze kennis van zaken tijdens de advisering door de ARK.*
- Er speelt op dit moment veel als het gaat om de verankering van erfgoed in het toekomstige omgevingsbeleid en dit vergt veel van de erfgoed specialisten bij gemeenten. Onze ervaring is dat er op veel plekken tekort aan capaciteit is. Bovendien is menskracht moeilijk te vinden. Met het Steunpunt Monumenten & Archeologie Noord-Holland proberen we waar het kan binnen bepaalde grenzen ondersteuning te bieden. Laat vooral weten wanneer hulp gewenst is. *Het college maakt graag gebruik van deze kennis en zal niet schromen om hulp te vragen als dat noodzakelijk is.*

De tweewekelijkse zitting van de commissie ARK betreft een openbare bijeenkomst, ook raadsleden worden van harte uitgenodigd daar eens langs te komen. Voor meer informatie over deze zitting kunt u contact opnemen met de beleidsmedewerker stedenbouw: Duco van der Hoeven ([REDACTED]).

Met vriendelijke groet,
Het college van burgemeester en wethouders,



Mevrouw H.G.M. Bakker
secretaris



Mevrouw H.C. Heerschop
burgemeester



Welstandscommissie Castricum

Jaarverslag 2022

Inhoud

Inhoud	2
De voorzitter spreekt	3
Actueel.....	6
Omgevingswet en verder	8
Bijzonder/ Groot plan	11
Zo werkt het.....	16
Even voorstellen	17
Werkwijze	18
Beoordelingskaders	19
MOOI DARS	20
Herontwikkelingsplan.....	21
Cijfers.....	24
Aantal aanvragen	25
Adviezen	25
Aanvraagsoort	26
Vorm van behandelingen	27
Klein plan.....	28
De advisering	30
Ondersteunende activiteiten	32
Hoe is het met?	34
Evaluatie en aanbevelingen	38
Tot slot	40
Arie Keppler Prijs 2022	41
Colofon	42

Cover: Herontwikkeling haventerrein, TPAHG architecten



Uit de serie Het maakbare landschap. Loek Buter

De voorzitter spreekt

Castricum is een zeer diverse gemeente met grote landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten. De vijf dorpskernen: Akersloot, Bakkum, Castricum, Limmen en de Woude vragen elk om een eigen beoordeling passend bij de kernkwaliteiten van het dorp en de specifieke ligging in het omringende landschap. Recent (november 2022) is in een kamerbrief van Minister Harbers het principe van WaBoS (Water- en Bodem Sturend) vastgelegd als basis voor onze ruimtelijke ordening en daarmee ook voor de verdere ontwikkeling van de gemeente Castricum. Dit betekent dat we voortbouwen op het gegroeide verleden met oog voor de grote opgaven waar we voor staan (klimaatadaptatie, de energietransitie, het versterken van biodiversiteit e.d.). En dat we die opgaven nog meer dan voorheen koppelen aan het onderliggende landschap en dat op een vanzelfsprekende manier vertalen naar onze gebouwde omgeving.

Een interessant voorbeeld van voortbouwen op het verleden is de herontwikkeling van het haven terrein in Akersloot. Het betreft eigenlijk een gebiedsontwikkeling aan één van de oevers van het Alkmaardermeer, op de overgang van de strandwal met het dorpslint naar de bedrijvigheid van de haven aan het water. In een intensief proces met het architectenbureau is het onderscheid tussen de straatzijde, de strandwalzijde en de waterzijde versterkt en benadrukt. Zorgvuldig gecomponeerde zichtlijnen tussen de

straatbebouwing door geven een glimp prijs van de nieuwe waterwereld, ondersteund door aantrekkelijk groen met ecologische waarde. Een project dat nieuwsgierig maakt naar de uitvoering!

Ook dit jaar heeft Willemien van Duijn als gemandateerd architect zitting genomen in de kwaliteitsteams van Limmerlinten, Zandzoom en Duin & Bosch. Zij koppelt met enige regelmaat terug aan onze commissie. Er is in 2022 wederom op een goede en bijzonder prettige wijze samengewerkt met de gemeentelijk plantoelichter, Onno Vink.

Peter de Ruyter, voorzitter Welstandscommissie Castricum



2. Inzending Arie Keppler Prijs 2022, Studio Architectuur MAKEN



3. Inzending Arie Kepler Prijs 2022, Bureau Polderman foto Jan van Dalen



Actueel



De Welstandscommissie Castricum is ook in 2022 in uw gemeente enthousiast pleitbezorger geweest voor ruimtelijke kwaliteit. De gemeenteraad heeft ons de opdracht gegeven te adviseren op basis van de gemeentelijke beleidskaders. Met dit jaarverslag legt de commissie verantwoording af aan de gemeenteraad over de onafhankelijke advisering in 2022.

Naast aandacht voor de bemensing, de werkwijze en de aantallen adviezen presenteren wij een bloemlezing van adviezen waarmee we de gemeenteraad inzicht geven in hoe de gesprekken in onze commissie met initiatiefnemers, ontwerpers en ambtenaren van de gemeente worden gevoerd. We proberen daarbij in beeld te brengen wat het effect is van deze advieswerkzaamheden.

In de meeste gevallen zijn we in staat om in één of meerdere besprekingen te komen tot een positieve advisering, waarbij de inzet is om zo dicht mogelijk te blijven bij de wensen van de initiatiefnemer en ook de gemeentelijke beleidsambities zoveel mogelijk recht te doen. In de praktijk levert dit in de meeste gevallen goede plannen en tevreden initiatiefnemers op. Slechts een enkele keer wordt een aanvraag op grond van onze adviezen geweigerd en meestal is er dan ook iets anders aan de hand, zoals strijd met het bestemmingsplan of ander beleid.



Omgevingswet en verder

De invoering van de Omgevingswet is wederom uitgesteld. Dit neemt niet weg dat de meeste gemeenten in Noord-Holland hebben besloten de cultuurverandering die samenhangt met deze nieuwe wet onverminderd voort te zetten. De voorbereidingen om bestaande processen in het gemeentehuis te moderniseren, meer integraal naar plannen te kijken en ook de kwaliteit van de leefomgeving eerder bij planontwikkeling bespreekbaar te maken, zijn vrijwel overal in volle gang. Experimenten met omgevingstafels en de nieuwe verbrede gemeentelijke adviescommissie zien we vrijwel overal terug. Ook in uw gemeente is de instelling van de gemeentelijke adviescommissie als opvolger van de huidige commissie goed voorbereid. In vrijwel alle gemeenten is ervoor gekozen om de commissie een bredere taakomschrijving te geven om een goede omgevingskwaliteit te bereiken.

Er is in de wet een belangrijker plaats ingeruimd voor de cultuurhistorische aspecten. De commissie heeft deze expertises in beginsel in de gelederen en kan anders altijd een beroep doen op één of meerdere specialisten, verenigd binnen de MOOI Noord-Holland erfgoedcommissie.

Met de komst van nieuwe vormen van planbegeleiding wordt ook steeds vaker een beroep gedaan op individuele leden van de adviescommissie om onder verantwoordelijkheid van de commissie aan vroege planadvisering mee te doen. Hiertoe neemt de commissie een mandaatbesluit. De snelheid en efficiëntie van de advisering kan hiermee toenemen en in

geval van twijfel kan de gemandateerde terugvallen op de commissie. Werken onder mandaat komt in Castricum bijvoorbeeld voor bij de beoordeling van kleinere plannen.

In 2022 hebben in maart de gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. Meestal leidt dit ertoe dat wat later in het jaar met de gemeente wordt teruggekeken op het voorgaande jaar. In 2023 zal het jaarverslag over 2022 weer eerder in het jaar onderwerp van gesprek worden. Wellicht is er dan voor nieuwe raadsleden een gelegenheid om met de adviseurs in deze commissie kennis te maken. Bijvoorbeeld via een bezoek aan de vergadering of door middel van een excursie langs bijzondere plannen. Wij werken daar met plezier aan mee.

De druk op de ruimte in Nederland is groot. We willen voldoende duurzame en betaalbare woningen, klimaatbestendige landschappen, meer biodiversiteit en natuurherstel, de omslag naar kringlooplandbouw, overstappen op schone energievoorziening, behoud van ons cultureel erfgoed en onze identiteit. We moeten en willen heel veel op een klein oppervlak. Het lijstje claims is haast oneindig. Dat vraagt om het maken van keuzes, het slim combineren van opgaven en sturing van het Rijk om onze ruimte eerlijk te verdelen....

Goed rentmeesterschap staat hierbij voorop: de balans bewaren tussen het slim omgaan met ruimtevragers en de kwaliteit van onze leefomgeving. Zodat onze kinderen en kleinkinderen ook nog kunnen genieten van een mooi, groen, gezond en leefbaar Nederland, maar ook hun boterham kunnen verdienen en nog een betaalbare woning kunnen vinden.'

Minister Hugo de Jonge; kamerbrief Programma's Uitvoering NOVEX en Mooi Nederland, 6 juli 2022.

In bovenstaand citaat geeft onze Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke ordening (VRO) Hugo de Jonge precies weer waar het in de komende periode in ons compact georganiseerde land om draait. In een verdere aanscherping van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) introduceert hij de programma's NOVEX en Mooi Nederland, onder andere gericht op verdere gebiedsgerichte concretisering en versnelling van de uitvoering. We zijn alleen goede rentmeesters van ons kwetsbare landschap als we de balans bewaren tussen het slim omgaan met ruimtevragers en de kwaliteit van onze leefomgeving. Het is verheugend dat de rijksoverheid de regierol wil nemen en hierbij een belangrijke rol toekent aan de doelstelling van ruimtelijke kwaliteit, goed verwoord in het programma Mooi Nederland.

Onze koepelorganisatie, de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit, formuleerde vijf onmisbare punten bij de uitvoering van Mooi Nederland: brede aanpak, voortdurende dialoog,

stellingname en regie, laat iedereen meedoen en zie de inrichting van ons land als culturele opgave. Bij dat laatste schrijft de Federatie: 'Mooi Nederland bouwt voort op bestaand Nederland. Dat is het startpunt. Er is geen tabula rasa. Het gaat om een zorgvuldige transformatie van wat bekend, vertrouwd en geliefd is. Het is het respectvol vóórtzetten van de voortdurende verandering die inherent is aan een levende cultuur.

Hierbij is een brede benadering en een vroegtijdige agendering van ruimtelijke kwaliteit cruciaal. Naast gebruikswaarde en belevingswaarde zal ook een steeds grotere rol voor toekomstwaarde centraal staan. Kan iets nog wel mooi zijn als het niet ook duurzaam, circulair volhoudbaar is? Het is balanceren, zoals Minister en Gedeputeerde terecht aangeven, van slim zijn én kwaliteit bewaren. Als adviesorganisatie voelen we ons bij dit balanceren, met ruimtelijke kwaliteit als resultante, als een vis in het water.





5 Middengebied TPAHG architecten

Bijzonder/ Groot plan

Herontwikkeling haventerrein, Akersloot

Langs het Alkmaardermeer in Akersloot vindt een grote transformatie plaats. De commissie heeft al eens het gebied "De Skulper" ter beoordeling gekregen en nu is een volgende ontwikkeling aan bod. Op de plaats van een oud haventerrein komen negentig appartementen en veertien arken. De diverse bouwblokken kennen verschillende typen architectuur. De commissie had graag het project eerder gezien. Ze heeft namelijk zorgen over de zichtlijnen vanaf de Geesterweg en de plaatsing van de arken in het ontwerp. Voor beide zijn intussen de kaders vastgesteld. Voor de architectuur vraagt de commissie om de concepten consequent uit te voeren. Zo lijkt bijvoorbeeld de straatkant te refereren aan het maritieme, maar tegelijkertijd sluit het weer bij de straat aan in materialisatie. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden. In de overleggen worden ook de kleuren besproken. De commissie adviseert om het niet te somber te laten worden. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor de arken: die dreigen op een zwarte, platte koek te gaan lijken. Misschien kan er in hoogte differentiatie komen of meer diversiteit in de kappen. Er is ook nauwelijks ruimte tussen de twee rijen arken. Alleen een wijziging van materiaal is niet voldoende. Er komt een aangepast plan waarbij de daken van de woonarken van wit bitumen zijn. De arken liggen

nu ook meer verspreid. De ingrepen hebben volgens de commissie een positief effect op het beeld.



6. Het te ontwikkelen terrein, TPAHG architecten



7. Aanzicht vanaf de straat, 1e ontwerp, TPAHG architecten



8. Aanzicht vanaf de straat gewijzigd ontwerp, TPAHG architecten



9. Aanzicht vanaf het water, 1e ontwerp, TPAHG architecten



10. Aanzicht vanaf het water, gewijzigd ontwerp, TPAHG architecten



11. Beeld met woonarken 1e plan, TPAHG architecten



12. Beeld met woonarken aangepast plan, TPAHG architecten



Zo werkt het

Even voorstellen

De Welstandscommissie Castricum is benoemd door de gemeenteraad en samengesteld uit ervaren en vakbekwame adviseurs met kennis die nodig is binnen de gemeente Castricum.

Het goed beoordelen van alle ruimtelijke aspecten van een initiatief of plan vraagt kennis, ervaring en vakmanschap. De adviseurs zijn specialisten op het terrein van landschap, stedenbouw, cultuurhistorie en architectuur en zij zijn onafhankelijk ten opzichte van de gemeentelijke organisatie en het gemeentebestuur. In 2022 bestond de commissie uit de volgende adviseurs:

- Peter de Ruyter, voorzitter
- Willemien van Duijn,
(gemandateerd) architectlid
- Ron Baltussen, architectlid

De commissie werd ondersteund door:

- Emmy Kanon, secretaris
- Onno Vink, plantoelichter





Uit de serie Het maakbare landschap. Loek Buter

Werkwijze

De gemeente legt de plannen aan de commissie voor in een openbaar toegankelijke vergadering. De vergaderingen vonden in 2022 gedeeltelijk digitaal plaats vanwege de coronacrisis. Niettemin is al het mogelijke gedaan om het openbare karakter van de vergadering in stand te houden. Initiatiefnemers en eventueel hun adviseur en/of ontwerper worden in de gelegenheid gesteld om via een videoverbinding het initiatief toe te lichten. Belanghebbenden en geïnteresseerden kunnen bij de gemeente verzoeken om de behandeling van de plannen te volgen en worden dan toegelaten. In 2022 was in 46% van het aantal behandelingen de aanvrager/ontwerper aanwezig, een stijging van 4% ten opzichte van 2021. De vergaderdata voor uw gemeente vindt u via deze [link](#).

De commissie kan in verschillende samenstellingen adviseren. Zo is het mogelijk om een zo geheten preadvies aan te vragen. Er vindt dan vooroverleg plaats met de commissie op een vroeg(er) moment in het planproces en zo kan haar inbreng nog relatief eenvoudig worden meegenomen door de initiatiefnemer of ontwerper. Daarnaast worden niet alle plannen door de voltallige commissie behandeld. Plannen kunnen namelijk ook behandeld worden door de gemandateerde commissie. Dit is het geval bij het merendeel van de plannen die voorgelegd worden aan de commissie (62 %). Er is ook een ambtelijk beoordeling. De ambtenaren kunnen er altijd voor kiezen om het plan voor te leggen aan de

Welstandscommissie. Bij de grotere plannen is de stedenbouwkundige van de gemeente aanwezig om de commissie te informeren.

De plannen betreffende een monument worden ook door de centrale Erfgoedcommissie beoordeeld. Om een meer efficiënte planbehandeling mogelijk gemaakt hebben de gemeente en MOOI Noord-Holland in oktober gesproken over de mogelijkheden van een geïntegreerde Welstands- en Monumentencommissie.

In 2022 heeft de commissie in aanloop naar de Omgevingswet meegedaan met de Omgevingstafel. Hierin neemt één van de commissieleden met een mandaat van de voltallige commissie deel om samen met initiatiefnemer, de gemeente, betrokken ketenpartners en belanghebbenden een initiatief te bespreken. Het initiatief wordt besproken vanuit de gedachte om het mogelijk te maken, eventueel onder bepaalde randvoorwaarden ("ja, mits ...").

Van elke planbehandeling, of dit nu gaat om een vergunningaanvraag of om een vooroverleg, stelt de commissie een advies op. We streven ernaar dat het advies begrijpelijk is voor iedereen; helder geschreven en zonder gebruik van onnodig jargon. Bovendien moet het advies juridisch houdbaar zijn. De gemeentelijke plantoelichter zorgt voor het openbaar maken en versturen van de adviezen naar het college, de aanvrager en eventuele andere belanghebbenden.

Beoordelingskaders

Er zijn meerdere gemeentelijke beoordelingskaders waar de commissie rekening mee houdt. De welstandsnota, vastgesteld in 2013 door de gemeenteraad, is het belangrijkste. Via de [link](#) kunt u de welstandsnota voor uw gemeente inzien. Naast de welstandsnota zijn er ook welstandscriteria opgenomen in beeldkwaliteitsplannen. In veel gevallen is ook het bestemmingsplan en ander ruimtelijke ordeningsbeleid voor de commissie relevant.

De beoordelingskaders zijn naar onze mening over het algemeen goed toepasbaar en dragen bij aan de constructieve dialoog die we voeren met initiatiefnemers. De kaders maken duidelijk wat de gemeente wil bereiken met het kwaliteitsbeleid en bieden houvast bij de begeleiding en de beoordeling van plannen. In 2021 heeft MOOI Noord-Holland in opdracht van de gemeente de welstandsnota's van de vier BUCH gemeenten geactualiseerd en gereed gemaakt voor de Omgevingswet. Nieuw is ook de aandacht voor duurzaamheid. Er ligt inmiddels een concept van de nieuwe nota.



MOOI DARS

Begin 2021 is het nieuwe door MOOI Noord-Holland ontwikkelde planregistratiesysteem MOOI DARS (Digitaal Advies Registratie Systeem) in gebruik genomen. Deze nieuwe online applicatie is ter vervanging van wCorsys ontwikkeld. wCorsys, dat bijna vijftien jaar dienst deed als registratiesysteem van onze adviezen, was op verschillende onderdelen aan verbetering toe. Daarom is gekozen voor de ontwikkeling van een nieuwe applicatie die het werk veiliger en makkelijker maakt en klaar is voor de toekomst. In drie fasen zijn de gemeenten overgegaan. Vanaf begin 2022 maken alle gemeenten gebruik van MOOI DARS. Er ligt nog veel moois in het verschiet. Zo wordt onderzocht of de adviesaanvraag en terugkoppeling tussen MOOI Noord-Holland en de gemeenten geautomatiseerd kan worden en krijgt MOOI DARS een kaartfunctie waarmee ons advieswerk en de ontwikkelingen in de gemeenten inzichtelijker worden gemaakt. Wij kijken uit naar de verdere ontwikkeling van MOOI DARS.



13. Impressie eerste plan, Bureau Fruitema

Herontwikkelingsplan

Transformatie bankgebouw, Castricum

[Bekijk hier de video: Commissieleden op locatiebezoek](#)

De architect laat een plan zien voor de transformatie van een voormalig bankkantoor op een prominente locatie in van het centrum van Castricum. Het is een zorgvuldig ontwerp, maar de commissie mist nog teveel de verbinding met het dorpse karakter van het gebied. Er ligt nu een kans om dit te herstellen. In de dorpse omgeving is er de kans om voor schaalverkleining te zorgen van twee lagen met daarboven een opbouw. In gevelmateriaal en in compositie zouden de lagen op elkaar afgestemd moeten worden. De kleuren moeten niet te somber worden. Het plan wordt viermaal behandeld in de commissie vergadering. Commissieleden gaan op locatie om de situering goed te bekijken. Het resultaat van al het overleg laat een meer dorpse schaal zien met een mansardekap, andere gevelindeling, houten bekleding voor de bovenste laag. De kleuren op de verdiepingen krijgen meer samenhang. Zink wordt nu alleen als kapmateriaal gebruikt.



14. Impressie 1e plan, Bureau Fruitema



15 Gewijzigd plan, Bureau Fruitema



16. Gewijzigd plan, Bureau Fruitema



Cijfers

In de onderstaande tabellen is onze advisering in 2022 weergegeven in cijfers. Op hoofdlijnen kunnen we concluderen dat het aantal nieuwe aanvragen fors is gedaald. Het bezoek is met 4% gestegen. Hieronder worden de deeltabellen ook nog apart toegelicht.

Aantal aanvragen

In 2022 heeft de Welstandscommissie Castricum 87 nieuwe aanvragen behandeld. In verband met plannen die meerdere behandelingen nodig hadden, ook nog uit 2021, was het totaal aantal planbehandelingen 151. In 2021 waren er 132 nieuwe aanvragen. Er is dus een substantiële daling merkbaar van 34% ten opzichte van vorig jaar. Het is onbekend waarom dit is. Vanaf 2020 steeg het aantal aanvragen. Misschien dat die stijgingen te maken hadden met nieuwe regelgeving zoals het "gasloos" bouwen bij nieuwe woningen en dat dat er daarom nog snel aanvragen waren ingediend.

	2022		2021		2020	
Soort behandeling	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Nieuwe aanvraag	87	57,62%	132	53,44%	131	59,01%
Herhalingen	64	42,38%	115	46,56%	91	40,99%
Eindtotaal	151	100,00%	247	100,00%	222	100,00%

Adviezen

In 2022 kon de commissie in veel gevallen bij de eerste behandeling adviseren akkoord te gaan. In veel gevallen betroffen dit plannen waarvan het eerste ontwerp al voldeed aan het gemeentelijke beleid, zorgvuldig waren uitgewerkt en waarbij een compleet dossier aan de commissie ter beoordeling werd voorgelegd. In principe zou je hierom de "akkoord op hoofdlijnen" ook als een akkoord kunnen beschouwen. Er ligt echter nog geen aanvraag omgevingsvergunning. In die gevallen wordt meestal tot een positief eindadvies gekomen.

Een advies met een "niet akkoord, tenzij" betreft vaak een advies om een kleine wijziging toe te passen. Een plan met een dergelijk advies wordt daarna meestal ambtelijk afgehandeld. De adviezen "akkoord, met aanbeveling" betroffen vaak de suggestie van de commissie om duurzame, klimaatbestendige of groene voorzieningen te treffen. Deze voorzieningen zijn namelijk nog niet opgenomen in de welstands/omgevingsnota van de gemeente.

	2022		2021		2020	
Adviezen aan B&W	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Aanhouden	33	8,99%	39	9,18%	21	5,37%
Akkoord	169	46,05%	221	52,00%	200	51,15%
Akkoord met aanbeveling	6	1,63%	3	0,71%	1	0,26%
Akkoord met voorwaarde	1	0,27%		0,00%		0,00%
Akkoord op hoofdlijnen	34	9,26%	48	11,29%	41	10,49%
Akkoord op hoofdlijnen met opmerking	12	3,27%	1	0,24%	2	0,51%
Collegiaal overleg	23	6,27%	31	7,29%	26	6,65%
Naar grote commissie	1	0,27%		0,00%		0,00%
Niet akkoord	11	3,00%	10	2,35%	10	2,56%
Niet akkoord, nader overleg	45	12,26%	42	9,88%	47	12,02%
Niet akkoord, tenzij	31	8,45%	25	5,88%	29	7,42%
Niet behandeld	1	0,27%	5	1,18%	14	3,58%
Eindtotaal	367	100,00%	425	100,00%	391	100,00%

Aanvraagsoort

De commissie heeft verschillende type plannen in verschillende stadia ter beoordeling voorgelegd gekregen. In 2022 waren het voor het overgrote deel aanvragen omgevingsvergunning, maar er waren ook plannen die eerst als schetsplan (preadvies) of in een collegiaal overleg (informele advisering) aangeboden werden.

Een preadvies is een plan waar nog geen aanvraag omgevingsvergunning voor is gedaan. Het dossier is dan ook nog niet compleet. De aanvrager heeft bijvoorbeeld nog geen keuze gemaakt in materiaal of kleuren. De detaillering ontbreekt vaak ook nog. Aanvragers willen in dit soort gevallen weten of ze op de goede weg zijn en consulteren de Welstandscommissie. De aanvraag komt dus nog terug als aanvraag omgevingsvergunning en dus automatisch als herhalingsplan.

Er zijn ook grotere, meer complexe opgaves die vaak in een collegiaal verband worden besproken. Dergelijke aanvragen komen vaak als herhalingsplan terug. De commissie waardeert het indien zij in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken wordt bij de planvorming.

SOORT AANVRAAGSOORT	AANTAL AANVRAGEN	HERHALING	AANTAL BEHANDELINGEN
Omgevingsvergunning	55	54	109
Preadvies	27	10	37
Handhaving en excessen	1		1
Informele advisering	4		4
Aantal behandelingen	87	64	151

Vorm van behandelingen

Zoals al eerder vermeld, kan een advies ook namens de commissie gegeven worden, een gemandateerd advies. Het aantal door de gemandateerde gegeven adviezen is gedaald, maar het percentage is maar iets minder, namelijk nog zo'n 62%.

	2022		2021		2020	
Behandelwijze	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Grote commissie	58	38,41%	90	36,44%	140	63,06%
Gemandateerd	93	61,59%	157	63,56%	80	36,04%
Niet ingevuld		0,00%		0,00%	2	0,90%
Eindtotaal	151	100,00%	247	100,00%	222	100,00%



17. massaopbouw woningen aan het Alkmaardermeer. TPAHG architecten

Klein plan

Nieuwbouwwoning, Akersloot

In eerste instantie wordt het ontwerp voor de woning zonder aanwezigheid van de architect beoordeeld. Vanwege de belangrijke ligging van de woning aan het water, nodigt de commissie de architect uit voor overleg. Het ontwerp heeft een heldere hoofdvorm, maar dit wordt verzwakt door de vele en verschillende aanbouwen. In het overleg daarna, in aanwezigheid ook van de aanvrager, geeft de architect aan dat het bestemmingsplan toestaat dat er voor de voorgevel gebouwd mag worden. Een deel mag volgens het bestemmingsplan niet, maar is vergunningsvrij wel weer mogelijk. In het overleg worden verschillende mogelijkheden besproken om meer samenhang in het ontwerp te krijgen. Het gewijzigd ontwerp laat een versobering zien, hetgeen het geheel ten goede komt. Er worden minder middelen, materialen en kleuren gebruikt.



18. Woning 1e plan, Taats Architecten & Bouwkundigen



19. Woning gewijzigd plan, Taats Architecten & Bouwkundigen



De advisering

De adviezen zijn openbaar en worden uitgebracht aan het college van B&W. In het jaar 2022 zijn alle adviezen van de commissie overgenomen door het college van B&W.

Een bijzonder advies betrof een nieuwbouw woning op een groot lommerrijk perceel. Het plan was eerder in het Q-team besproken. Hier werd aandacht gevraagd voor de samenhang van bouwwerken en het groen. De Welstandscommissie acht het ontwerp voor de woning voorstelbaar, maar ziet het als een kans om van de bestaande kwaliteiten van de locatie optimaal gebruik te maken. De nieuwe woning wordt in het voorstel pontificaal in het midden gezet, waarbij er groen moet verdwijnen. Aangezien de woning geheel buiten het bouwvlak komt, moet er een nieuw bestemmingsplan voor de locatie gemaakt worden. De commissie vraagt om de woning meer te verschuiven. In het nieuwe bestemmingsplan kan de bestemming tuin anders worden gepositioneerd, bijvoorbeeld meer naar het westen. Hiermee behoud je de bestaande boomclusters.



20. Bestaande situatie, RAAD Architecten



Ondersteunende activiteiten

De adviseurs van MOOI Noord-Holland doen meer dan hun werk in de gemeentelijke adviescommissies. Wij ondersteunen vrijwel alle gemeenten in Noord-Holland bij het behoud en de ontwikkeling van omgevingskwaliteit. Voor Castricum zit het gemandateerd architectlid in de kwaliteitsteams "Duin en Bosch" en in "Zandzoom Limmer Linten".

Verdere ondersteunende activiteiten die door stichting MOOI Noord-Holland kunnen worden uitgevoerd zijn:

- procesbegeleiding: supervisie, deelname aan een projectteam of werkgroep, ervenconsulent en stolpenconsulent;
- beleidsontwikkeling: ondersteuning in verschillende fasen van beleidsontwikkeling. Agenderen, stimuleren, (ontwerpend) onderzoek, visievorming, regelgeving, beleidsnota's, opstellen van procedures, evaluatie en actualisatie;
- deelname van ambtenaren aan bijeenkomsten, voor de BUCH bijvoorbeeld bij de landschapstalks en de energie opgave langs de A-9.



22. handreiking Oer-IJ, MOOI Noord-Holland



Hoe is het met?

Transformatie horecagebouw, Akersloot

24. [Bekijk hier de video](#)

Op 22 november 2022, een artikel in het Noord-Hollands Dagblad:

“Het kan nu echt; wonen in het oude café De Vriendschap”.

De uitbaters hadden, na veertig jaar, drie jaar geleden het café gesloten. Sindsdien stond het leeg. Geen wonder dat het een bijna juichende kop was in het dagblad. In het voormalige horecapand zijn nu elf appartementen gerealiseerd.

Toen de commissie het eerste plan zag, had ze opmerkingen over de rechterzijgevel. De commissie adviseerde om dakkapellen te plaatsen, zodat de oude stolp herkenbaar blijft. De strenge herhaling van gevel en dakopeningen kon wat meer doorbroken worden door variatie in (de situering van) de gevelopeningen. Bij de inrichting van het terrein zou aandacht moeten komen voor groene afscheidingen aangezien de tuinen bepalend zijn voor het beeld. Het parkeerterrein kon minder stenig gemaakt worden met een strook groen aan

de kopgevel of een aantal bomen, bijvoorbeeld, bij het water. Hierdoor wordt de buitenruimte meer aantrekkelijk.

Het resultaat roept gemengde gevoelens op. De loggia's lijken vanaf de straat gelukkig meer op dakramen, maar de grote dakkapel aan de voorkant komt vrij dominant over. Dit heeft ook te maken met het forse boeiboord, hetgeen op de impressies nog een daktrim was. Het voorerf is geheel betegeld en draagt niet bij tot een kwaliteit aan de openbare ruimte. Het plein aan de voorkant kan ook wel enig aandacht krijgen om een meer aangename verblijfskwaliteit te verzorgen. Gezien de klimaatgevolgen met bijvoorbeeld clusterbuien zou hier een meer groene wereld gemaakt kunnen worden.





26 Impressie voorzijde met dakkapel en loggia's, Swan Artbuild



27 Zicht rechterzijde vanaf de straat, MOOI Noord-Holland



28. Plein voor het gebouw, MOOI Noord-Holland



Evaluatie en aanbevelingen

Als onafhankelijk adviseur dragen wij bij aan een goede omgevingskwaliteit in uw gemeente. Die zorg delen we samen met de initiatiefnemers en met u. Elk jaar bespreken we tijdens een evaluatiegesprek met de portefeuillehouder de belangrijkste ontwikkelingen binnen uw gemeente en formuleren we aandachtspunten voor de toekomst. *Op dinsdag 11 april 2023 vond het jaarlijkse evaluatiegesprek plaats met wethouder Slettenhaar. Het jaarverslag 2022 is daarbij besproken en de voorbeelden in het verslag zijn waar nodig toegelicht. Wederzijds is kennis genomen van inzichten met betrekking tot de betekenis van de advisering over 'goede omgevingskwaliteit' in het algemeen en de wijze van opereren van de adviescommissie in het bijzonder. De afgelopen jaren zet de commissie in haar adviezen ook accenten waar het gaat om duurzaamheid, klimaatadaptatie en natuurinclusief bouwen zowel wat betreft het bouwen als wat betreft het inrichten. De onderlinge samenwerking zowel bestuurlijk als ambtelijk wordt over het algemeen als plezierig ervaren en de portefeuillehouder kon zich goed vinden in hetgeen over het advieswerk in het jaarverslag is opgenomen. Afgesproken is om waar nodig met de stedenbouwkundige vroegtijdig te overleggen over de kaders van nieuwe ontwikkelingen. Op deze manier kan de commissie bij belangrijke ontwikkelingen eerder adviseren, passend bij de komende Omgevingswet.*

Overige aanbevelingen door de commissie

De Welstandscommissie Castricum doet - vanuit haar ervaringen en inzichten - nog de volgende aanbevelingen:

- De beoordeling van de bebouwing zou altijd integraal met de onbebouwde omgeving dienen plaats te vinden om zo opgaven op het gebied van water, bodem en biodiversiteit direct mee te kunnen nemen.
- In het nieuwe gemeentelijke instrumentarium en met name in de omgevingsvisie en het omgevingsplan worden nieuwe kaders, doelen en regels ontwikkeld. Uw commissieleden – onze adviseurs – worden graag betrokken bij de ontwikkeling van deze kaders. We hebben inmiddels ruime ervaring opgedaan bij het ontwikkelen van nieuwe minder gedetailleerde en op maatschappelijke doelen en rendement gebaseerde kaders. Deze knowhow stellen we graag ter beschikking.
- In het omgevingsplan zullen oude kaders meegenomen worden. Deze kaders dienen dan wel vastgesteld te zijn als beoordelingskaders voor de ARK.
- Warmtepompen en zonnepanelen horen intussen bij nieuwe woningen en kleine windmolens kunnen worden aangevraagd als energievoorziening. Ze kunnen grote impact hebben op de omgevingskwaliteit. De commissie mist richtlijnen en zou graag zien dat de gemeente beoordelingskaders opstelt om dergelijke installaties goed te kunnen beoordelen.
- Op veel plekken wordt gezocht naar verdichting, hetgeen voorstelbaar is. Dit moet echter wel gepaard gaan met een goede inrichting openbare ruimte om de leefkwaliteit te waarborgen.

- Bovendien zien wij dat er belangrijke aspecten kunnen meeliften bij de advisering. Een belangrijke factor voor ruimtelijke kwaliteit is de toekomstwaarde. Het belang hiervan zal de komende jaren uiting krijgen in een grotere aandacht voor duurzaamheid, biodiversiteit, klimaatadaptatie, natuur inclusief bouwen, respect voor landschap, water en bodem, en op het sociale vlak toename van de aandacht voor participatie en kansengelijkheid. Het zijn onderwerpen die onze adviseurs zich als specialisten eigen maken om als vanzelfsprekend bij de advisering te betrekken.
- Er speelt op dit moment veel als het gaat om de verankering van erfgoed in het toekomstige omgevingsbeleid en dit vergt veel van de erfgoed specialisten bij gemeenten. Onze ervaring is dat er op veel plekken tekort aan capaciteit is. Bovendien is menskracht moeilijk te vinden. Met het Steunpunt Monumenten & Archeologie Noord-Holland proberen we waar het kan binnen bepaalde grenzen ondersteuning te bieden. Laat vooral weten wanneer hulp gewenst is.

Tot slot

Met dit jaarverslag geven we inzicht in de manier waarop de Welstandscommissie Castricum aan de hand van de geldende beleidskaders adviseert over goede omgevingskwaliteit binnen uw gemeente. Dit is een doel waar wij ons graag voor inzetten en aan bijdragen. We doen dat zoveel mogelijk in het openbaar en in dialoog met betrokkenen.

De plannen in dit jaarverslag zijn slechts een greep uit de vele uiteenlopende plannen waarover de commissie dit jaar heeft mogen adviseren. Wij nodigen u van harte uit om in 2023 (digitaal) bij ons binnen te lopen en zelf te ervaren hoe boeiend en genuanceerd de advisering over omgevingskwaliteit is.



29. Commissievergadering met bezoek en toehoorder

Arie Keppler Prijs 2022



ARIE
KEPPLER
PRIJS 2022



Colofon

Auteur

Emmy Kanon, coördinator Welstandscommissie Castricum

Met bijdragen van

Peter de Ruyter, voorzitter Welstandscommissie Castricum

Willemien van Duijn, (gemandateerd) architectlid Welstandscommissie Castricum

Jef Mühren, directeur MOOI Noord-Holland

Sanne van Zoest, communicatiemedewerker MOOI Noord-Holland

Bo Jonk, commissiesecretaris en projectmedewerker Erfgoed MOOI Noord-Holland

Alkmaar, januari 2023

Basisontwerp

Funcke Creatieve Partners

Uitwerking

Peter Koomen

MOOI Noord-Holland adviseurs omgevingskwaliteit

Emmastraat 111

1814 DP Alkmaar

072-520 44 59

info@mooinoord-holland.nl

www.mooinoord-holland.nl

@MOOI_NH